

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Continens Armamentarium Seu Panoplima Spiritualem - Id est, Varia arma
& media ad omnis generis tentationes fortiter sustinendas, & feliciter
superandas, Ad Omnium Quidem Animarum

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1688

Caput. IV. De Tentationibus circa Homines in genere.

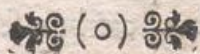
[urn:nbn:de:hbz:466:1-48377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48377)

in Ps. 149. monitum ob oculos habendum: Etsi nos non intelligamus, quare quidquid fiat, demus hoc Providentia ipsius, quia non fit sine causa, & non blasphemabimus. Cum enim cœperimus disputare de operibus DEI, quare hoc, & quare illud, & non debuit sic facere, malè fecit hoc, ubi est laus DEI? omnia sic considera, quomodo placeas DEO & laudes Artificem. Quòd si fortè intrares in officinam Fabri ferrarii, non auderes reprehendere folles, incudes, malleos. Et de imperitum hominem nescientem, quid, quare fit, & omnia reprehendit. Sed si non habet peritiam artificis, & habeat saltem considerationem hominis, quid sibi dicet? non sine causa hoc loco folles positi sunt, aristes novit quare, etsi ego non novi. In officina non audeo vituperare fabrum, & audeo reprehendere in hoc mundo DEVM?

CAPUT IV.

DE TENTATIONIBUS CIRCA HOMINES
IN GENERE.

Circa hos variæ occurrere possunt tentationes, sed quinque præcipuè, nimirum cur DEUS permittat malos cum bonis permisceri: cur aliquos affligat, non item alios: cur omnes licet ante jam in particulari iudicio iudicatos denuo in valle Josaphat iudicandos sisti velit: cur tot ex hominibus damnari permittat: cur non omnes in gloria creantur, quæ omnes quæstiones breviter hoc in capite relatu ventur.

§. I.

Tentatio I. Circa bonorum & malorum hominum confusionem.

I. **S**apientius civis, cum & se, & alios concives tam graviter à malis hominibus vexari, opprimique adverteret, vehementer tentatur circa DEI tot homines malos inter bonos tolerantis bonitatem, & propemodum ad DEUM de injusta & improvida mundi gubernatione arguendum incitatur. Quæritur, quid consilii ad hanc tentationem superandam ei suggerendum?

Responsio.

II. Inprimis illud S. Augustini in Pl. 54. ei proponat: *Contristatus sum, inquit, in exercitatione mea, & conturbatus sum. Ubi contristatus? ubi conturbatus? in exercitatione mea, inquit, homines malos, quos patitur, commemoratus est, eandemque passionem malorum hominum exercitationem suam dixit. Ne putetis, gratis esse malos in hoc mundo, & nihil de illis boni agere DEVM. Omnis malus aut ideo vivit, ut corrigatur: aut ideo vivit, ut per illum bonus exerceatur.*

III. Secundò aliam illi rationem ab eodem Sancto Patre c. 8. de dono persever. propositam proponat: *Hominibus videtur, inquit, omnes, qui boni apparent, fideles perseverantiam usque ad finem accipere debuisse. Deus autem melius esse iudicavit, miscere quosdam non perseveraturos certo numero Sanctorum suorum, ut, quibus non expedit in hujus vite*

tentatione securitas, non possint esse securi; multos enim à pernicioſa elatione reprimi, quod ait Apoſtolus: Quapropter qui videtur ſtare, videat, ne cadat.

IV. Tertio illi ſimilitudines à Chriſto de Zizania bono ſemini commixtis; item de ſagena miſſa in mare, & ex omni genere piſcium congreganti proponat; ex his enim facile colliget, non fruſtra Deum permittere, ut reprobi & mali cum bonis & electis conjungantur, nimirum ut ſuo tempore & ipſorum Electorum innocentia coram toto mundo magis eluceſcat, & ipſius etiam DEI Juſtitia, miſericordiaque magis, clariuſque pateſcat.

V. Quarto eidem exemplum Hortulanorum obiciat; an non enim hi ſpinas in hortis ſuis tolerant, ut pulcherrimæ, ſaluberrimæque roſæ inter eas naſcantur; quid ergo mirum, ſi & DEUS peritiſſimus Hortulanus in horto Eccleſiæ ſuæ ſpinas & tribula perverſorum hominum verſari permittat, ut purpureæ Martyrum Roſæ, & candentia Virginum lilia inde tanto copioſius enaſcantur.

§. II.

Tentatio II. Circa varietatem afflictionum.

VI. **L**Ydwinæ honeſta Matrona, graviffimis tamen morbis & pauperie preſſa fatetur Confefſario ſuo, ſe graviffimè nonnunquam tentari, dum aliis, licèt vitam peſſimam ducentibus, omnia propter & ad votum fluere, ſe verò ſuique ſimiles DEO ſincerè ſervire cupientes variis calamitatibus opprimuntur, tantumque non obrui advertit. Quæritur, quomodo hæc ei tentatio ſit eripienda?

Responsio.

VII. Inprimis illi ostendatur, hanc ipsam tentationem jam olim S. Davidem fuisse passum, uti ipsemet Ps. 72. faterur dicens: *Mei autem penè moti sunt pedes: penè effusi sunt gressus mei. Quia Zelavi super iniquos pacem peccatorum videns: quia non est respectus morti eorum, & firmamentum in plaga eorum.* Quomodo autem ab hac tentatione ereptus sit, indicat ibidem, dum ait: *Existimabam, ut cognoscerem hoc, labor est ante me, & intelligam in novissimis eorum.* Utatur ergo & ipsa hoc medio, & haud dubiè pariter à tentatione liberabitur.

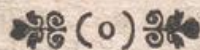
VIII. Secundò objiciat illi exemplum Christi, B. V. & sanctissimorum quorumvis hominum, quæratque, an non ipsi potiori jure hanc querelam movere potuissent; nec tamen fecerunt, haud ignari videlicet, tantò se DEO chariores & gratiores esse, quantò plura & gratiora pro ipso pertulerint, uti Angelus Raphaël Tobiaë cap. 12. dixit: *Quia acceptus eras DEO, necesse fuit, ut tentatio probaret te.* Hinc & Apostolus Rom. 8. dixit: *Quos præscivit & prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, ut sit primogenitus in multis Fratribus,* qui per tribulationes patienter toleratas veros quoque Dei Filios se ostendunt. Et S. Macarius hom. 15. dixit: *Ea est Christianæ Religionis via, ut, ubi est Spiritus Sanctus, ibi statim sequatur conflictus & persecutio; nam statim à cruce spiritus Paracletus transivit ad Christianos.*

IX. Tertio ostendatur, hoc indicium esse magni profectûs in virtute & perfectione, ut jam olim Seneca lib. de prov. indicavit dicens: Hanc rationem

nem Dii sequuntur in bonis viris, quam in Discipulis suis Præceptores, qui plùs laboris exigunt ab his, in quibus certior spes est. Dicant ergo ipsi: digni vili sumus DEO, in quibus experiretur, quantum natura humana posset pati. Optimi milites ad durissima mittuntur; nec tamen quisquam dicere audeat: Dux malè de me meruit, sed: Bene de me sensit.

X. Quartò illi narretur, quod Christus S. Gertrudi, cùm valde turbata esset, dixit: Ne contristare, delector enim tuâ cohabitatione, ideo ut mecum maneat, mitto tibi amicos (& alias res) contrarios, ut, dum in nulla creatura fidelitatem reperis, ad me pleniùs recurras. Facit nempe DEUS, quod is, qui avem in cubiculo circumvolantem capere vult, ideòque nullibi quiescere finit, donec fatigata se in manus tradat.

XI. Quintò aliud S. Chrysoctomi monitum proderit significâsse, quod hom. 54. in Matth. suggerit dicens: *Quos ante mundi constitutionem suos esse cognoscit DEUS, tantis eos laboribus onerat, & tandem laborare facit, donec digni efficiantur regno caelorum. Quosdam itaque propterea affligit, ut interrim contemptum persuadeat temporalium, & pretiosos sibi faciat meritorum censu patientiâ, & gratiores confidentiâ divini auxilii.*

§. III.

Tentatio III. Circa iudicium universale.

XII. **A** Chatus gravis peccator, dum recogitat, quòd peccata sua quondam in extremo iudicio coram toto mundo sint manifestanda, non modicè turbatur, Christumque propè crudelitatis arguit, eò quòd non contentus privato iudicio post mortem cuiusque statim subeundo, insuper etiam universale instituire voluerit, sicque novam, eamque gravissimam pudoris pœnam adjicere. Quæritur, quomodo iustitia hujus Iudicii illi demonstranda sit?

Responsio.

XIII. Inprimis illi ostendatur, quòd, cum per iudicium privatum iustitia DEI soli iudicato innotescat, meritò decebat, ut eadem iustitia etiam toti generi humano manifestetur; sicut in humanis etiam iudiciis sententia priùs in carcere reo soli indicatur, postea toti populo ad Rei supplicium accurrenti promulgatur; hinc David Pl. 50. dixit, *Tibi soli peccavi, & malum coram te feci, ut justificeris in sermonibus tuis, & vincas, cum iudicâris.*

XIV. Secundò ei ostendatur, quòd ipsa etiam Christi gloria exposcebat, ut, sicut ipse ab hominibus injustè iudicatus est publico supplicio & iudicio, ita publico etiam ipse homines iudicio iudicaret, sicque impii viderent, cum confusione maxima, quem summa cum impudentia, injustitiâque crucifixerunt.

XV.

XV. Tertio illi ostendatur, quod, cum homines non solum corpore, sed etiam animam constent, utique conveniens fuerit, ut non anima duntaxat, sed corpus etiam in iudicio compareat, sententiamque, & præmium vel pœnam operum suorum accipiat: hinc Apostolus 2. Cor. 5. dixit: *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum.*

XVI. Quarto ostendatur id ipsum etiam æquissimum fuisse ad justos gravissimè, iniquissimèque vexatos de suis Adversariis vindicandos. Hinc Salomon Sap. 5. hanc causam indicans ait: *Tunc stabunt iusti in magna constantia adversus eos, qui se angustiaverunt, & qui abstulerunt labores eorum. Videntes turbabuntur timore horribili, & mirabuntur in jubilatione insperata salutis, dicentes inra se, & pœnitentiam agentes, & præ angustia Spiritus gementes: Hi sunt, quos habuimus aliquando in derisum, & in similitudinem improperii. Nos insensati vitam illorum aestimabamus insaniam, & finem illorum sine honore: ecce quomodo computati sunt inter Filios DEI, & inter sanctos fors illorum est.*

XVII. Quinto illi ostendatur, etiam ad viventium utilitatem decens fuisse, ut iudicium universale institueretur, ut, quos ipsa supplicii æternitas & formido à peccatis non absterret, ipse certè publici pudoris subeundi metus cohiberet; si enim, in hac etiam vita tantus interdum reos horror publicæ confusionis invenit, ut eandem evitandam ultrò sibi mortem acciverint; quanto magis timor confusionis coram toto genere humano sustinendæ averfanda erit. Certè hoc

motivo Methodius iudicium universale Regi Bulgaria pingens, ipsum cum tota gente illa ad Catholicam fidem traduxit.

§. IV.

Tentatio IV. Circa damnatorum multitudinem.

XVIII. **S**tephanus vir honestus, cum concionatorem de paucitate salvandorum loquentem, & quod tempore illo, quo S. Bernardus mortuus est, inter sexaginta millia hominum in iudicio apparentium non nisi quatuor animæ salvatæ fuerint, narrantem audivisset, imaginari sibi non potest, quomodo hoc, salvâ DEI infinitâ bonitate, contingere potuerit. Itaque tentationem hanc suam confessorio suo manifestat. Quæritur, quid illi respondendum sit?

Responsio.

XIX. Inprimis illi ostendatur, quod, si peccantes cum damnatis comparentur, omnino reperturus sit, majorem longè esse Misericordiam, quàm Justitiam DEI; quàm multi enim delinquunt; nec tamen puniuntur. Quis autem si plures Majestatis læsæ rei forent, & ex illis plures quidem punirentur, sed tamen multi veniam obtinerent, non magis Regis læsi clementiam deprædicaret, quàm severitatem argueret.

XX. Secundò ostendatur, cum ex una parte multæ rationes persuadeant, liberum homini arbitrium relinquendum fuisse; ex altera verò parte ipsa S. Scriptura

ptura

ptura testetur, sensus & cogitationes hominis prout esse ad malum ab adolescentia sua, admirandum potius esse, quod non plures pereant, quam quod tot damnentur. Certè magis mirum est, unum lapidem ruere in altum, quam si mille deorsum ruant. Cùm ergo naturæ humanæ proprium sit, ob peccatum originale interire, nescit profecto, quid peccatum sit, & horribilis ejus enormitas, qui ejus demeratur exitium, inquit Nierenbergius p. 1. l. 1. c. 15. Theop.

XXI. Tertio ostendatur illi, quod idem Author l. c. ulterius dicat: sed & justitiam DEI aliqua pompa decebat; & non valde magna est, post tot damnatorum apparatus, si beneficentiæ & Misericordiæ amplitudinem spectes; oportebat enim elucere gratiam DEI inter multa salutis discrimina, & ut egregiè differit Joannes Gerson, damnationis caulam, quatenus resultet carmen illud pulcherrimum ex gravi tenore justitiæ, & molli cantu misericordiæ, de qua profiteretur Propheta. Misericordiam & judicium cantabo tibi, Domine. Quod si pauciores sunt, qui salvantur, manifestior in hoc est gratia DEI, quem admodum inter surdos, claudos, mutos, & mortuos, pauciores sunt, qui miraculo curantur, quam qui propriæ conditioni relinquuntur. Unde qui paucos salvari miratur, non esse plurima miracula admittatur.

XXII. Quarto eidem ostendatur, non tantum propter homines justos, sed & propter justitiam & gloriam DEI, dignè nonnullos damnari; si enim propter justitiam humanam, & salutem temporalem Republicæ, & honorem Principis terreni, interdum aliqui

aliqui damnantur ad supplicia temporalia, quanto magis propter justitiam DEI, gloriamque damnari possunt aliqui ad sempiterna supplicia; meretur sane partis percussione decor totius; cum ergo finis totius naturæ nostræ sit gloria DEI, digna utique erit ostentatione per omnes suos numeros etiam cum jactura scelestorum. Hinc eleganter Tertullianus ait: *Major boni portio modico malo ad testimonium sui utitur.*

XXIII. Quinto denique si hæc omnia nihil proficiant, aut sublimia nimis videantur, hortetur, ut ad commune & universale remedium fugiat, intellectus, &, sicut articulis fidei assentitur, etiam si ipse capere eosdem non possit, ita & in hoc facto Deum justissime procedere sentiat, licet justitiæ talis æquitatem non capiat, dicatque: *Justus es, Domine, & omnia judicia tua justa sunt.*

§. V.

Tentatio V. Circa creationem in gloria.

XXIV. Nicasius Doctor Juris audiens illam S. Scripturæ sententiam, quod DEUS velit omnes homines salvos fieri, cogitare apud se cœpit: si Deus vult omnes salvos fieri, cur non omnes in gloria creavit? an non hoc ipsi magis gloriosum, magisque bonitati illius congruum, totique generi humano magis salutare fuisset? sic secum discurrens, cum solvere hoc argumentum non potuisset, occasionem nactus Parocho illud proposuit. Quæritur, quid illi respondendum fuerit?

Respon-

Responsio.

XXV. Inprimis quidem ipsi ostendat, quantum augmentum gloria DEI perceperit hactenus, & deinceps adhuc usque ad finem mundi perceptura sit ex tot præclaris & generosis actibus virtutum à Christo, B. Virgine & reliquis Sanctis elicitis, ex tam copioso sanguine ab eodem Christo & SS. Martyribus profuso; quo toto augmento gloria divina carere debuisset, si DEUS statim ab initio omnes homines in gloria creare voluisset; cum ergo omnium hominum interitus cum gloria DEI comparatus minoris estimandus sit, quam vermiculi aut culicis calcatio ad honorem & gustum maximi Regis, facile appareat, quam parùm decuerit, homines ab initio statim in gloria creari.

XXVI. Secundò eidem ostendat, quanta inciderit gloria humano generi, accesserit ex eo, quòd Christum humanam naturam assumpserit, tantique eam fecerit ut tot labores assumere, tam copiosum sanguinem profundere, ipsamque crudelissimam & ignominiosissimam pro illius redemptione mortem subire voluerit. Quantum præterea gaudium Beati homines in cælis per totam æternitatem ex gloriosissimo Christi aspectu percepturi sint; quibus omnibus bonis caruisset humana natura, si mox ab initio in gloria creata fuisset, cum tamen hæc ipsa bona tanti faciendæ sint, ut interitus hominum potius, quam carentia tot bonorum permittendus fuisset.

XXVII. Tertio illi referat, quid Junilius Africanus, teste Eusebio Nierenbergio p. I. l. 2. c. 24. Theophrastus ad quæstionem sibi ipsi propositam; *Si omnia, quæ in*

presenti saeculo gesta sunt, ad futurum respiciunt, cur opus erat, ut à DEO presens saeculum fieret? Responderit, nempe quia decuit, ut creaturæ rationales prius discerent, & exercitarentur in dubiis, ac tunc æternis postea fruerentur: & meritò data viderentur probatis, & gratiora fierent reminiscantibus transacta certamina & plùs glorificaret donatorem, qui pios in hoc saeculo iuvat, & ut vincerent, & victoribus æterna præmia concederet. Itaque præcedentes labores obsonant sequentem beatitudinem, discrimina condiunt securitatem, & quodammodo donatorem magnificant, dum donum cumulant, cum placidiùs faciant. Quò etiam refertur potest S. Augustini sententia dicentis, quòd desiderata diu dulcius obtineantur, citò data vilescant.

XXVIII. Quartò ostendat, quòd, cum ex hominibus quasi lapidibus quadratis cœlestis Jerusalem edificanda sit, necessariò ad eos quadrandos in hoc saeculo malleus & securis tribulationum & laborum prius fuerint necessarij, ut verificari de altera vita possent: *Malleus & securis non sunt audita in domo Domini.* Hinc rectè Aithardus in 3. Reg. cap. 6. ait: *Vt formentur lapides in Libano superiore, primò extrahendi sunt in Libano inferiore; ut formentur in charitate DEI, eruendi prius sunt ab amore saeculi.*

of (o) se

Z

CA-